

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenec, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 51.

Sreda 27. junija 1928.

Leto III.

Delavstvu in javnosti!

Vlada naj gre!

**Strankin Izvrševalni odbor o vzrokih umora
v skupščini.**

**Najmanj kar se more zahtevati je, da vlada odstopi in da
se razpišejo svobodne volitve.**

Izvrševalni odbor Socijalistične
Stranke Jugoslavije je na svoji
seji dne 21. junija 1928, razprav-
ljal o političnem položaju, ki je na-
stal po krvavih dogodkih v narodni
skupščini, sklenil sledeče:

Zastrupljeni odnosi med vlado
in opozicijo, podivjanost in strasti, ki
so zadnji čas vladale v narodni skup-
ščini, na kar smo mi večkrat opozar-
jali in to obsojali, kakor da so ozna-
jali žalostne in težke dogodke. In
pripetili so se, bolj žalostni in težki,
kakor se je to moglo pričakovati: na-
rodna skupščina je oskropljena s krv-
jo narodnih poslancev! Dva mrtva in
trije težko ranjeni so padli kot žrtve
nespametnika, ki se je v narodni
skupščini poslužil metod krvavega
osebnega obračunavanja.

Nimamo dovolj besed, da bi obso-
dili ta krvavi zločin, ki bo ubil še ono
malo ugleda, ki ga uživamo v ino-
zemstvu in ki more roditi težke in
usodepolne posledice v sami notra-
njosti države. Socijalistična stranka
Jugoslavije se ne more zadovoljiti
samo s tem, da z gnusom obsodi ne-
posrednega zločinca in da zahteva
njegovo kaznovanje, temveč mora ob
tej priliki pokazati na globlje vzro-
ke tega krvavega dejanja.

Dolgoletno zločinsko igranje z
živlenskimi interesi in svobodo ljud-
stva; gaženje njegovih osnovnih in z
ustavo priznanih pravic: da v svo-
bodnih volitvah svobodno voli svoje
zastopnike, ki naj ga zastopajo v na-
rodni skupščini; sistematično ubija-
nje vsakega ugleda ne samo parla-
menta, nego tudi parlamentarizma
sploh, za kar so odgovorne vse bur-
žoazne stranke, v prvi vrsti pa vla-
dajoče; rušenje parlamenta, ki je šlo
tako daleč, da je on postal kraj, kjer
se samo krega, psuje, zmerja, žali in
pretepa; vse to je nazadnje rodilo
svoj krvavi sad.

Del odgovornosti nosi tudi bur-
žuazna opozicija, ki se je v narodni
skupščini upravičeno borila proti na-
silju in korupciji in za svobodo, de-
mokracijo in enakopravnost vseh dr-
žavljanov, ki pa je ta boj slabila
z nedostojnimi izrazi, vendar pa za
ta krvavi zločin v prvi vrsti obsoja-
mo sam sedanji režim in z njim vse
one režime pred njim, ki so mu pri-

pravljali pot. V prvi vrsti obsojamo
sedanjo vlado, ki je prišla na krmilo
proti volji večine naroda, ki se proti
njegovi volji drži na površju in ki s
sistematičnim plenjenjem časopisja
in prepovedanjem zborovanj in pre-
ganjanjem delavskega razreda hoče,
da zaduši vsako svobodo govora in
vsako kritiko režima in ki ne dopu-
sti, da bi ljudstvo vsaj na ta način iz-
razilo svoje upravičeno nezadovolj-
stvo. Mi jo obsojamo, ker je s korup-
cijo in s pritiskom oblasti potvorila
voljo volilcev in ustvarila skupščino,
ki nima niti najmanjše skupnosti z
interesi in potrebami države in ljud-
stva. Ta vlada ni imela niti moral-
ne, niti osebne avtoritete v državi,
tudi ni imela moralne sile in uvidev-
nosti, da bi ugodila najvažnejšim in
upravičenim zahtevam opozicije in jo
na ta način odvrnila od obstrukcije.

Za te težke in morda usodepolne
dogodke, za ubito politično moralo
in težko pogodene ljudske in državne
interese je treba dati zadoščenja.
Najmanj kar se more zahtevati in kar
se mora takoj zgoditi je **brezpogojen
odstop sedanje vlade in razpis novih,
popolnoma svobodnih volitev.** V teh
svobodnih volitvah bo narod pokli-
can, da sam, svobodno in brez vsa-
kega tujega vpliva izvoli dostojne
zastopnike, ki bodo znali in vedeli
dostojno zastopati njegove interese
v parlamentu. Ne sme se več dogo-
diti, da bi se kakorkoli vplivalo, ali
da bi neodgovorni uradniki delali s
pritiskom in nasiljem, ako se hoče
dobro državi in narodu in ako se ho-
če ohraniti pravi parlamentarizem in
demokracijo ter enakost vseh držav-
ljanov v državi, ker brez tega ne mo-
re biti dobro niti državi niti ljudstvu.

To nas je naučila sedanja težko
plačana izkušnja, o tem nas prepri-
čuje tudi krvavi dogodek v narodni
skupščini.

Z ozirom na vse te dogodke So-
cialistična Stranka Jugoslavije po-
ziva delavski razred, da v njih kritičnih
trenutkih ohrani svojo hladnokrvnost
in disciplino in da pod njeno zastavo
nadaljuje boj za najpopolnejšo svo-
bodo, demokracijo in socializem.

**Izvrševalni odbor Socijalistične Stran-
ke Jugoslavije.**

**Seja pokrajinskega načelstva SSJ za Slo-
venijo v Celju.**

**Predlog Glavnemu strankinemu odboru, da poslanec s. Pe-
tejan zapusti skupščino, dokler ne odstopi današnja vlada
nasilja, ki je bila kronana**

z umorstvom v parlamentu.

**Interes Delavskega razreda zahteva svobodne volitve, po-
tem pa preureditev države iz temelja.**

Pokrajinsko načelstvo Socijalistič-
ne Stranke Jugoslavije za Slovenijo
je razmotrivalo na svoji seji dne 24.
junija 1928 v Celju političen položaj
in napravilo naslednje sklepe:

Komunike glavnega izvršnega od-
bora SSJ v Beogradu od 21. junija
1928 se vzame na znanje.

Pri tem smatra za potrebno ugo-
toviti:

Dogodki, ki so se odigrali v na-
rodni skupščini v zadnjih dneh, so
posledica zastrupljenih odnosov, ki
so jih ustvarile meščanske stranke v
medsebojni borbi za oblast. Te odno-
šaje pa je sedanji režim, ki je prišel

na krmilo na neustaven, neparlamen-
taren način, potom nasilno in korupt-
no izvedenih volitev in ki se je držal
z nasiljem, z zanikanjem demokracije
v lastni stranki zaostri in na ta način
dovedel do katastrofe.

V ostrem boju zadnjih mesecev
med vlado in opozicijo v parlamentu
in izven njega je vlada nastopila z
vso brutalnostjo in s prelivanjem kr-
vi na ulicah, z zatiranjem ustavnih
svobod, z neustavno odpravo zbo-
rovalne in tiskovne svobode napram
vsem opozicijskim strankam, do-
čim je dovoljevala, da se je nebrzda-
nost v njenih lastnih vrstah stopnje-
vala v parlamentu in izven njega, v
besedi in tisku, dokler ni v nasilnih
grožnjah in v izvršenem umorstvu do-
segla viška.

Pokrajinsko načelstvo SSJ za Slo-
venijo je, ko je ugotovilo ta položaj,

Za upravičene zahteve rudarjev.

II.

Pokrajinsko načelstvo SSJ je, raz-
pravljajoč o položaju v rudarskih re-
virjih v Sloveniji, ugotovilo, da so de-
lovne razmere pod vsako kritiko in
da je ogrožen živlenski obstoj rudar-
jev in njihovih družin. Pokrajinsko
načelstvo najodločnejše obsoja dej-
stvo, da morajo rudarji nositi ves ri-
ziko sporov med TPD in ministrstvom
prometa na ta način, da TPD ustavi

prišlo do zaključka, da je ta vlada iz-
gubila vsako moralno pravico, da bi
ostala samo še trenutek na državnem
krmilu. Iz nastale situacije ne vidi
izhoda, dokler se ta vlada ne umakne.

Iz protesta proti temu neparla-
mentarnemu in protizakonitemu re-
žimu smatra za potrebno, da strankin
predstavniki v narodni skupščini za-
pusti parlament vse dotlej, dokler
bode ta vlada stala državi na čelu.

To se stavi kot predlog Glavne-
mu izvršnemu odboru SSJ v odloči-
tev.

V interesu delavskega razreda pa
smatra Pokrajinsko načelstvo SSJ za
Slovenijo razpust sedanjega parla-
menta in izvedbo novih svobodnih
volitev kot prehodno možnost za
preureditev države iz temelja, na če-
mur je zainteresiran proletarijat Ju-
goslavije kot celota.

Solidarnost z odpuščenimi železničarji.

III.

Pokrajinsko načelstvo SSJ izraža
svojo solidarnost z odpuščenimi de-
lavci drž. železnic v Mariboru ter
najodločnejše obsoja postopanje ljub-
ljanske direkcije drž. železnic, ki jih
je brez vsakega dovolj upravičenega
vzroka vrгла na cesto, ne da bi jim
mogla dokazati kakšno kaznivo de-
ja-

delo v rudnikih, vsled česar ostanejo
rudarji po več tednov brez zaslužka
in njihove družine brez kruha.

Pokrajinsko načelstvo SSJ ta na-
čin izravnavanja sporov med kapita-
lističnimi podjetniki in ministrstvom
prometa najostreje obsoja in zahte-
va, da TPD in vlada dasta rudarjem
polno odškodnino za prisilno prazno-
vanje.

**Proslavimo mednarodni Zadrugi dan in 20letnico obstoja
Konsumnega društva za Slovenijo!**

IV.

Pokrajinsko načelstvo SSJ smatra
zadrugi organizacije za sestaven
del socijalističnega delavskega giba-
nja in zato apelira na vse svoje čla-
ne, da kompaktno sodelujejo pri pro-

nje, med njimi take s številno družino
in z dvajset in več letno službo ter
pravico do provizijskega sklada. Ape-
lira na direkcijo v Ljubljani in na ge-
neralno direkcijo v Beogradu, da se
omenjene delavce brez ukinitve pri-
dobljenih pravic sprejme zopet v
službo.

**Priprave za proslavo Zadrugi dne in 20-let-
nice Konsumnega društva za Slovenijo.**

Maribor.

Drugo glavno središče zadrugi po-
kreta, Maribor, bo proslavil Zadrugi dan
na zelo impozanten način.

Krajevni odbor Konsumnega društva, ki
proslavo organizira, je povabil na sodelo-
vanje tudi vse ostale zadrugi ter podru-
žnice vseh bratskih organizacij. Spored
proslave bo naslednji: Dopoldne ob 9. uri na
vrtu Ljudskega doma slavnostni shod z refe-
ratom o pomenu Zadrugi dneva in 20-
letnice obstoja Konsumnega društva za
Slovenijo. Na shodu sodeluje tudi godba
glasbenega društva žel. delavcev in usluž-
bencev, obenem nastopijo tudi mariborska
delavska pevka društva. Pri proslavi so-
delujeta tudi podružnici Kodesa Tezno in
Studenca.

Jesenice—Sava.

Na skupni konferenci vseh tukajšnjih
odborov je bilo sklenjeno praznovati Za-
drugi dan in 20-letnico obstoja Konsum-
nega društva po naslednjem sporedu:

V soboto, dne 7. julija zvečer priredi
savska »Svoboda« v Delavskem domu pro-
svetni večer z igro, deklamacijami itd. V
nedeljo, dne 8. julija od 9. uri dopoldne
istotam javni zadrugi shod. Popoldne ob

Ljubljana.

Na predvečer Zadrugi dne, v soboto
7. julija se vrši v Zadrugi domu na Viču
ob 8. uri zvečer slavnostna seja vseh odbo-
rov zadrugi in bratskih organizacij. Po
seji koncert delavske godbe »Zarja« in in-
timna zabava na vrtu Zadrugi doma.
V nedeljo zbirališče vseh ljubljanskih zadrugi-
nikov po okrajih pred svojimi prodajalnami
ob 7. uri jutraj. Nato korporativen odhod
pred Mestni dom, kjer se vrši ob 8. uri ju-
traj slavnostno zborovanje, po zborovanju
korporativen razhod. Popoldne ob 4. uri
velika vrtna veselica v Zadrugi domu v
šiški z jako bogatim sporedom: salija po-
šta, ples itd. Ob istem času se vrši tudi v
posebnih prostorih Zadrugi doma otro-
ška prireditev, na sporedu katere je petje,
deklamacije itd. pod okriljem Zveze delav-
skih žena in deklet.

5. uri priredi Zveza delavskih žen in deklet koncert s kovinarsko godbo na vrtu Delavskega doma, v dvorani pa ples in drugo zabavo.

Tržič.

Na predvečer Zadrúžnega dne električna razsvetljava Zadrúžnega doma, na bližnjem hribu se bo prižgal kres in umetni ogenj. V nedeljo, dne 8. julija dopoldne javno manifestacijsko zborovanje Popoldne skupni izlet zadrugarjev. Zveza delavskih žena in deklet pa priredi pod svojim okriljem še mladinski izlet, na katerega bodo povabljeni otroci tukajšnjih zadrugarjev.

Ruše.

Na novo ustanovljena podružnica Konzumnega društva za Slovenijo bo tudi na slovesen način obhajala Zadrúžni dan in 20-letnico obstoja zadruge. Priredil se bo slavnostni shod. Podrobnosti proslave bodo kasneje objavljene.

Lesce.

Podružnica Konzumnega društva bo praznovala letošnji Zadrúžni dan in 20-letnico obstoja društva s tem, da bo organizirala skupni izlet zadrúžnikov na Jesenice, kjer se priključijo slavnosti na Savi.

Prevalje.

Ker je tukajšnja podružnica Konzumnega društva za Slovenijo največja izmed vseh 48 podružnic, ki so v sestavi te zadruge, bo praznovala tudi Zadrúžni dan in 20-letnico obstoja na temu primeren način. Dopoldne na Zadrúžni dan 8. julija se bo vršilo v dvorani g. Rozmana predavanje, na katerem bo nastopil kot referent zadr. Franjo Koren iz Ljubljane. Proslave se udeležijo podružnice Konzumnega društva Prevalje, Leše in pekarna Konzumnega društva v Prevaljah.

Celje.

Celjska in gaberska podružnica Konzumnega društva skupno z ostalimi zadruhami in bratskimi organizacijami bodo praznovala Zadrúžni dan in 20-letnico obstoja Konzumnega društva na čim slovesnejši način. V nedeljo, dne 8. julija dopoldne se namerava prirediti velik slavnostni shod, popoldne istega dne pa skupni izlet s pevci in tamburaši v Škofjovas.

Litija.

Zadrúžni dan bo praznovala tukajšnja podružnica Konzumnega društva s tem, da skliče na nedeljo, dne 8. julija ob 10. uri dopoldne slavnostno zborovanje v gostilni Franka Cerarja. Popoldne ob 2. uri izlet v Zavrstnik, kjer se nahaja novo otvoreno oddajališče Konzumnega društva. V Zavrstniku se bo vršil ob 4. uri popoldne zadrúžni shod, nato pa prijateljska zabava.

Ptuj.

Na Zadrúžni dan 8. julija se bo vršilo ob 9. uri dopoldne slavnostno zborovanje, popoldne pa zadrúžna veselica z godbo in pevskim društvom v gostilni zadrúžnika Šegule. Sodelujejo pri proslavi vse tukajšnje delavske organizacije.

Fala.

Na Zadrúžni dan 8. julija ob 9. uri dopoldne slavnostni shod v prostorih gostilne Tomelj. Popoldne ob 3. uri vrtna veselica z bogatim sporedom, na kateri nastopi tudi novo ustanovljeni pevski zbor »Svoboda«. Čisti dobiček veselice je namenjen v podporo bolnim članom zadrúžnikom.

Garancija napredka.

Nesporno je, da ima vse naše gibanje vse pogoje za čim lepše napredovanje. Razumljivo je, da rode tako veliki dogodki, kakršen je bila svetovna vojna, v ljudskih množicah vedno večjo ali manjšo zmešnjavo in da se taka zmešnjava pojavi povsod, kjer je potrebno sodelovanje večjih množic ljudstva. Zato tudi delavsko gibanje ni moglo mimo te krize brez občutnih pretresljajev. Toda povojna psihoza se do dobrega ozdravlja in s to ozdravitvijo se ozdravlja tudi naš delavski pokret.

Vse panoge delavskega pokreta izkazujejo zlasti zadnje čase prav lepe in solidne napredke. Ta razveseljiv pojav se bo pa še toliko bolj okreplil sedaj, ko kažejo vodstva posameznih organizacij toliko smisla za medsebojno sodelovanje in podpiranje. Danes zabeležujemo zopet en tak vesel pojav, ki je prav značilen za notranjo konsolidacijo našega pokreta:

Konzumno društvo za Slovenijo je razposlalo na vse ostale panoge delavskega pokreta vabila, da bi tudi ostale organizacije pomagale pri proslavi Zadrúžnega dneva. Vabilo je našlo pri vseh merodajnih krogih prav simpatičen odmev, centrala kulturne organizacije »Svoboda« je pa na povabilo odgovorila z naslednjim dopisom:

Konzumnemu društvu za Slovenijo v Ljubljani.

Svesti si važnosti zadrúžnega gibanja za delavstvo se radi odzovemo Vašemu vabilu z dne 13. t. m. in Vam sporočamo, da bomo pozvali vse svoje podružnice v

posebni okrožnici, da sodelujejo pri Zadrúžnem dnevu 7. in 8. julija. Za Del. tel. in kult. zvezo »Svoboda« za Jugoslavijo v Ljubljani predsednik Štukelj, I. r.

Lesce.

Kakor znano, imamo tudi pri nas podružnico Konzumnega društva za Slovenijo, ki se precej dobro uveljavlja. Zato je tudi razumljivo, da se pripravljamo na čim lepšo praznovanje Zadrúžnega dne, ki se bo vršilo 8. julija. V Lescah sicer ne bomo organizirali nobene prireditve, pač pa bomo ta dan organizirali izlet na Jesenice, kjer pripravljajo tamkajšnje organizacije pod okriljem podružnice Konzumnega društva za Slovenijo manifestacijo v večjem stilu. Jeseničanom kličemo: na svidenje na Zadrúžni dan 8. julija!

Okoli vlade in narodne skupščine.

Režimovcev nedelavnost narodne skupščine in surovosti, ki so se dogajale v njej, kakor tudi klerikalstvo in neustavnosti niso spravile iz ravnotežja. Morali so priti umori, ki so jim pretresli njih flegmatično zaspane možgane z ozirom na ugled, ki ga po takih dogodkih izgublja država v inozemstvu. Radikali so še nejasni, kaj bi napravili. Davidovičevi demokrati so naravnost nerazumni, ker jim grozi nevarnost, da zaigrajo svojo navidezno politično lojalnost. Naši klerikalci, no, ti pa delajo tako kakor tisti, ki stojijo pod kapom, pa si ne ve pomagati. Med vladnimi strankami je torej velika nesigurnost in nekaj nečuvenga in najbrže ponesrečenega bi bilo, če bi ta vlada vztrajala na krmilu. Že danes trdijo nekateri listi, da bo sestavil novo vlado Marinkovič. Seveda bi se režim s tem v bistvu ne izpremenil.

Dnevne novice.

Okravljena zbornica. V belgrajski narodni skupščini je ustrelil vladni poslanec dva opozicijska poslancina, tri pa obstrelil. Poslanec stranke, ki ima večino v zbornici, se je znesel ali nahujskan ali pa iz golega sovraštva, ne da bi imel za to v parlamentarnih razmerah utemeljen vzrok. Razumeli bi še kakorkoli tak korak, če bi večina brutalno kršila pravice manjšine, in bi kaj takega napravil opozicijski poslanec zaradi ogorčenja nad prizadeto krivico nje ali pa njegovim volilcem. Tedaj bi šlo za pravico, ki bi se nasilno kratila in bi bilo vsaj psihološko utemeljeno, da je opozicijski poslanec v ogorčenju porabil tako sredstvo proti nasilju. Tu pa ta razlog ne drži, ker je bil atentator večinski in vladni poslanec in celo tisti, katerega so radičevci podprli takrat, ko so mu hoteli razveljaviti mandat. Umor v narodni skupščini pomeni torej pravi umor, ki ga je mogoče psihološko utemeljiti le na ta način, da krivci ne spoštujejo parlamentarizma in demokracije. Iz tega razloga je umor razžalitev demokracije, onečastjenje parlamentarizma in narodne skupščine. Narodna skupščina pa mora gledati na svoj ugled, narodna skupščina mora kot predstavica narodove volje grozovito sramočenje odločno zavrniti in obsoditi. Če vlada in narodna skupščina v tem pogledu ne dasta oskrunjenemu parlamentu potrebnega zadoščenja in garancije, da se oskrnjevanje parlamenta, bodisi z umori ali surovostmi, ukine, potem res nastane vprašanje, ki poštene poslance sili čutno in moralno, da ne gredo več v to zbornico, dokler ne odstopi vlada in se da vsaj s tem satisfakcija narodni skupščini. Morišče, dokler ni oprano, more težko biti še zbirališče imunih poslancev. Tako nam velevala čut demokracije.

Delavska zbornica podpira zaupnike. V mariborski kurilnici je vrgla pred kratkim železniška uprava radi neke spontane stavke brez vsakršnega vzroka 11 zaupnikov na cesto.

Prevalje.

Naše tukajšnje organizacije se pripravljajo na čim lepšo proslavo Zadrúžnega dneva 7. in 8. julija. Da bo proslava lepo organizirana, je že garancija v tem, ker je podružnica Konzumnega društva za Slovenijo v Prevaljah največja izmed vseh 48 podružnic, ki sestavljajo to društvo. Na Zadrúžni dan dopoldne ob pol 9. uri se bo vršilo v dvorani g. Rozmana slavnostno predavanje, na katerega smo povabili kot referenta zadr. Franjo Korena iz Ljubljane. Razume se samoposebi, da bodo tudi obe trgovini in pekarna lepo ozaljšane in da bo imel ta praznik res svečano lice. Ker praznujemo obenem na ta dan tudi 20-letnico obstoja Konzumnega društva za Slovenijo, ima svečanost toliko večji pomen.

V vladnih strankah vsekakor vre in žrtve bo gospod Vukičević.

Gibljejo se pa tudi opozicijske stranke. Samostojni demokrati in radičevci so sklenili, da ne pojdejo več v to narodno skupščino. To je važen sklep, ki bo napravil v zunanji politiki močan vtis, če bi režimovci kljub temu vztrajali na vladi. Mogoče je pa tudi, da je to le taktični sklep opozicije, ki ga bo takoj izpomenila, če se ji odpro vrata do vlade.

Politični položaj v državi je torej še nejasen kljub temu, da morajo slediti izpmembe v vladi v najkrajšem času. Nova vlada bi imela nalogo izvesti volitve, kar je tudi potrebno, ker skupščina v tej sestavi ne more postati kaj prida niti tedaj, če bi se med seboj zasovražene stranke iznova pobratile okoli teh ali onih koristi.

V današnji številki poročamo, da je železniška direkcija odbila priziv prizadetih delavcev, ki so vsi brez izjeme naši pristaši in so tako ostali brez službe. Najhujši udarec za prizadete delavce je seveda ta, da jim železniška uprava ni priznala niti pokojnine, kljub temu, da so bili nekateri že po 22 let v službi. Razen tega so bili tudi vsi odpuščeni dobro kvalificirani delavci in nekateri celo mojstri. Delavska zbornica je sklenila zaupnikom izplačevati dnevno Din 32 podpore, dokler ne dobe primerne službe. To je praktično delo naše Delavske zbornice, ki se samo hvali.

Na Velikega župana je naslovila Delavska zbornica obširno utemeljitev glede nezakonitve 8-urnika za privatne nameštence.

Rudarji Trboveljske družbe so gotovo najbolj izkoriščani delavci v naši državi. Delno krivdo nosi režim, ki nas je pahnil za 100 let nazaj in ki gleda na potrebe našega delavstva tako, kakor je v srednjem veku gledal grajšček na svoje robotnike. Veliko krivdo pa nosijo na tem mi-zernem stanju rudarjev tudi razni frazerji in revolucionarji senenih vil, ki so pred leti organizirali rudarski štrajk, bolj radi štrajka samega, kakor radi revnih rudarjev. Pogнали so s svojimi nepremišljenimi traparijami rudarje v obup in zastudili so jim za nekaj časa skoro vsak smisel za organizacijo. Odporna sila rudarjev je radi tega nekaj let silno trpela. To so trboveljski kapitalisti prav dobro vedeli in izrabljali so do skrajnosti to delavsko slabost. Še danes, ko se pokret popravlja in ko je prevzela idejno vodstvo pokreta v Sloveniji v roke naša socialistična stranka in ko stalno narašča Zveza rudarjev, danes ko je rudar zopet zagledal pravo pot in se vrača nazaj, odkoder je prišel, se igra pohotni kapitalizem, podprt od naših oblast, še vedno z življenjem tisočev rudarjev. Zadržaj ustavitve dela je bila ponovna frivolna igra z delavskimi eksistencami. Tudi tukaj vmes je posegla Delavska zbornica ter pripravila ravnateljstvo Trbovelj-

ske družbe do načelne obljube — ki se pa mora že te dni realizirati — da bo družba izplačala trpečim rudarjem odškodnino za njihov neprostovoljni dopust. Tisti, ki gleda z odprtimi očmi, vidi, kakšno mora bit delo za koristi delavskega razreda.

Socialna politika v ljubljanski občini. Pred volitvami v ljubljanski občinski svet so klerikalci in demokrati obljubovali delavskim volilcem, da bodo v občini zlasti pospeševali komunalno socialno politiko. Kar cedili so se obljub kakor prav dobro namazana šepohvka. In sedaj? Že nad pol leta »dela« občinski svet. Klerikalno demokratska koalicija šteje skoro štiri petine občinskih svetovalcev (brez socialistov), sklepi so že napravljeni, toda zgodilo se ni še ničesar. Niti socialni urad še ni organiziran. Kaj da bi šele popravili ono, kar so zagrešili gerenti in soveto. Da, da, volilci, le pogledajte jih sedaj, kako lepo v bratskem objemu nočejo vsi skupaj nič storiti za ubožnejše prebivalstvo Ljubljane.

»Slovenec« v zadregi. Klerikalci bi se radi otresli očitka, da so sokrivi umorov v narodni skupščini. V uvodniku pripovedujejo in dokazujejo v nedeljo, da vlada ni nič sklepala o tem, da naj se voditelje opozicije pomori. Mi že verujemo, da vlada ni sklepala o tem, tudi ne trdimo, kdo je sklepal, ali mogoče pa je, da je bila stvar dogovorjena v ožjem krogu. Ali to ni bistvo. Bistvo je, kdo je moralni krivec. Moralne krivde se pa ne da ovreči s tem, da se naivno proglašajo, da vlada ni sklepala o umoru. To so pa že tako slabi argumenti, da se kar sluti, da so stolčki v nevarnosti.

Krščankosoc. »Delavska Pravica« je postala šegava. Krščanski socialci se pritožujejo v svojem glasilu, da dobivajo vse polno obljub od klerikalno-demokratske koalicije v ljubljanskem občinskem svetu, toda do dejanj pa ne pride. Vse mile prošnje nič ne pomagajo, čeprav se vlagajo na vseh koncih in krajih. Mestni delavec je zgolj žoga političnih eksponentov in zaigrane strankarske miselnosti. Ravno delavstvo ne najde v občinskem svetu resnega zagovornika. Socialnost je v občinskem svetu dosegla višek političnega žonglerstva. — Take obtožbe se krščanski socialci iznebe proti klerikalno-demokratski koaliciji na ljubljanski občini. Kako bo pa takrat, ko bodo volitve? V Ljubljani, recimo, je šest-tisoč delavcev in nameštencev, ki volijo. Ali niste dali prav vsi klerikalcem nad 2500 glasov in demokratom tudi toliko pa takozvani delavci, ki piskajo v demokratski rog? Kakor si kdo postelje, tako leži. Ta pogovor bi moral poznati tudi ljubljanski volilec.

Kako tolažijo krščanski socialci viničarje. Viničarji so skoro najbolj zapuščeno delavstvo, ker so odvisni od svojih gospodarjev, pa naj bo ta grof, škof ali kdorkoli, še po pravstarih patriarhalnih službenih dogovorih in pogodbah. Viničarji se nahajajo v obupnem položaju in ker krščanski socialci čakajo zastoj na dobro srce bogatih vinogradnih posestnikov, so viničarje potolajili na obnem zboru z besedami, da ima njih zveza cilj, strmoglaviti obstoječe kapitalistično načelo v današnji človeški družbi. Takoj dalje pa pravijo krščanski socialci, da zahtevajo praktično krščansko družbo, v kateri bo Bog in njegove zapovedi edino merilo in povsod! Naj nam no krščanski socialci vendar enkrat povedo, kdaj se je že kapitalizem oziral na praktično krščanstvo in na zapovedi božje? To je zopet tisti solidarizem, ki misli omehčati verna srca kapitalistov, da bodo delavstvu dali — socialno pravično eksistenco. Seveda iz tega ne more nič biti, zato je tolažba s strmoglavitvijo obstoječega kapitalističnega načela le prazna beseda. Dokler se krščanski socialci ne izreko izrečno za razredni boj, toliko časa so le privesek klerikalizma, to je politične stranke, ki ne sme in ne more zastopati pravičnih delavskih interesov. Tako je na svetu in tega ne odpravi s sveta par praznih fraz, za katerimi ni niti iskrenih zagovornikov.

Krajevna organizacija SLS v Ljubljani je izvolila za predsednika prof. Bogomila Remca. To je precej važen dogodek, ker je s tem ljubljanska klerikalna krajevna organizacija dobila za predsednika moža, ki predstavlja v stranki takozvani klerikalizem. Doslej so imeli v tej organizaciji besedo kršč. socijalci in malomeščanski klerikalci. Sedaj bo seveda pela ta organizacija drugo, pravo klerikalno vižo.

Usmili se jih! »Pravica« je dobila oprano srajčko z delavsko kravato. Ali pod srajčko so ostala še vedno stara čreva, po katerih se preganja še veliko bolj smrdljivi gnoj ko prej, dokler niso jungferce okopali in je preoblekli. V zadnji številki čitamo, da bodo odslej pri litanijah tudi predstavljali: Reši nas o gospod socijalistov! Mi bomo pa dodali: Klerikalcev se bomo rešili sami. Sirota tisti, ki te stenice dobi. Ako je pameten, naj si pravočasno »Flitsprico« pri-skrbi.

Zagrebski dr. Mijo Radošević je zopet menjal stranko? Dr. Radošević je bil nekdanji hud komunist. Prav spominjam se še, kako je v Sloveniji zaprisegal sodruge, katerim ni prav zaupal, na nepomirljivo klasno borbo. Šele par let je od tega. Pa je prestopal v meščanske stranke in nazadnje jo je primahal v radikalno stranko. V Beogradu je pa sedaj ustrelil radikal Radošević dva hrvaška poslanca in dr. Radošević je takoj zasut, da bodo Hrvati sedaj še bolj hudi na radikale, kakor so bili doslej. Dr. Radošević je menda odvetnik in je zato najbrže iz poslovnih ozirov izstopil iz radikalne stranke. Sedaj naj gre še k Radiću. Tako zahtevajo njegovi interesi, da dokumentira do konca svojo razredno zavest.

Petinšestdesetletnica s. Franca Domesa. Sodr. Domesa pozna tudi delavstvo v Sloveniji, zlasti kovinarji. Kot tajnik kovinarske organizacije na Dunaju je prav aktivno sodeloval pri snovanju prvih kovinarskih organizacij v Sloveniji. Sodr. Domes je pa tudi aktiven delavec v socialnodemokratski stranki ter kot parlamentarec. Nedavno se je mudil v Ljubljani na proslavi kovinarske organizacije, kjer je nastopil tudi kot govornik z vsem pravim mladeniškim ognjem za socialistični strokovni in politični delavski pokret. Ob tej priliki nam je s. Domes tudi obljubil, da se bo udeležil jeseni tudi otvoritve palače Delavske zbornice v Ljubljani, ker ga veseli, da prodira med nami pravi socialistični duh.

Podlistek smo morali to pot radi preobilice gradiva odložiti.

Za rudarje v trboveljskem revirju.

Obvestilo.

Na podlagi vloge Zveze rudarjev Jugoslavije na Delavsko zbornico je zbornica po načelniku in uradniku zbornice dne 22. in 23. junija intervenirala pri Trboveljski premogokopni družbi, centralnemu ravnateljstvu v Ljubljani radi praznovanja od 1. do 14. junija 1928 pri raznih rudnikih, pri enih več dni, pri drugih manj, da se jim zamujene dneve (šhte) v smislu člena 1155 za iste dneve plača vsaj najmanj dnevno mezdo. Družba na to ni hotela pristati, pač pa je obljubila, da je pripravljena plačati, kar je več praznovanja kot 3 dni, delavcem z družino po 20 Din dnevno, samcem pa 15 Din dnevno in da bo na podlagi inter-

vencije zbornice obvestila delavce pri rudnikih. Za prve 3 dni praznovanja se sklicuje družba na to, da se je tudi prejšnje mesece po 3 dni v mesecu praznovalo in pravi, ker se v mesecu juniju ne bo več praznovalo, se radi tega prvih treh dni praznovanja ne plača. Zastopnika zbornice sta vzela to poročilo kot informacijo na znanje, da pa končno odločitev prepustita rudarjem in njihovim organizacijam, da odločajo sami, ali so s tem zadovoljni ali ne.

Zagorje, dne 23. junija 1928.

Melhijor Čobal,
predsednik Del. zbornice.

Situacijsko poročilo stavke delavcev v podjetju „Titan“ v Kamniku.

Sreda, 20. junij: Podjetje skuša stavkajoče profesionalne nadomestiti s špecijalnim komiji. Delo je nastopil tudi Smolnikar Janez, bivši orožnik, po poklicu sedlar ter ima tudi izvršni kvalifikacijo za kovinarja in je upati, da bo sčasoma sposoben za »Tausendkünstlerja«. Stavkajočim profesionalistom pa nudijo taki pojavi mnogo zabave, kar jim nadomešča izdatke za kino.

Četrtek, 21. junij: Nekateri absolventi so po končani šolski dobi prišli, da položijo v tovarni »Titan« štrajkbreherske izpite. Vsako jutro in zvečer jih spremlja mojster. Podjetje je pred tovarno nabilo plakat, kjer išče stanovanja in hrano za kitajske kulije, kateri so se telegrafično prijavili. Plakat je tu, stanovanj ni, košče pa štrajkbreherskim nikdo ne da.

Petek, 22. junij: Pri vsakem vlaku stoji Mejačev Gustl, ki dopotujoče štrajkbreherske »mit Vorsicht« sortira. Stavkovne straže mu jih pa prefrigano polove. (Es werden alle paketierte und als Muster ohne Wert zurück expediert.) Špedicija funkcionira sijajno.

Sobota, 23. junij: Dopoldne izplačevanje podpor. Uprava podjetja se brani izstavljanju bolniške liste. Gospod inženir zahteva od vsakega delavskega knjižico, s čimer hoče doseči, da bi zdravnik potrebni otroci ne dobili pravočasno zdravniške pomoči. Uspešno je pregovoriti stroj. oblikovalca Pirca, ki ima ženo na porodu in je potreboval bolniški list, ki se mu ga je odklonilo, dokler ne prinese delavske knjižice. Ko se je uklonil v strahu za svojo ženo in odšel po

5 UR DELA MANJ

če se ravnate po novi metodi, katero Vam priporoča Schicht

ŽENSKA HVALA

raztopljena v vodi odpravlja nesnago preko noči, drugo jutro pa se vzame za izkuhavanje perila

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

Kongres avstrijskih strokovnih organizacij se je vršil minuli teden. V majhni državi imajo delavci 51 strokovnih zvez, v katerih je včlanjenih 773.000 strokovnih delavcev in delavk. Značilno na tem kongresu je bilo, da se je strokovni kongres izrecno izrekel za sodelovanje s socialdemokratsko stranko. Strokovno organizirano delavstvo je bojevnik za boljše socialne razmere, je pa tudi čuvár socialopolitičnih pridobitev in čuvár politične moči, ki si jo je pridobila delavska politična stranka. Naravno je, da ima zaradi takega stališča strokovnega kongresa buržoazno časopisje strah pred močjo proletarijata in je pričelo najodločnejše s staro gonjo, češ, da so strokovne organizacije nepolitične, da imajo nepolitičen delokrog ter da gospodarstvo, ki je na tleh, ne more ustreči strokovnim organizacijam po apetitu, ki ga ima politična stranka. Buržoazija trdi dalje, da angleški in ameriški delavci bolje živijo, ker so njih strokovne organizacije politično neodvisne. Seveda je to farbarija. Delavci tam bolje živijo, ker je kapitalizem toliko pameten, da da delavstvu nekoliko bolje živeti. V Evropi se pa gradi vse le na izkoriščanju delavstva, zato mora tudi delavstvo koncentrirati vse svoje moči bolj nujno kakor tam in pa, ker ima delavstvo pri nas pred očmi bolj jasno cilj socializma.

delavsko knjižico na občino, je bil v isti protizakonit znak nad obratno štampiljko (pol 8. uri zjutraj!), s katerim znakom so vsi stavkajoči označeni. (O tem bomo še govorili.) Ljubljanski pekovski pomočniki so poslali stavkajočim 60 kg sveže pečenega kruha.

Nedelja, 24. junij: Sklicani strokovni shod ponovno prepovedan. Zvečer se raznese po Kamniku vest, da mislijo stavkajoči drugi dan siloma napasti podjetje. — Peter Rupar in Obermeister Weber se opolnoči na cesti pripravljata v pijanem stanju, koga od stavkajočih bosta sprejela nazaj v službo. Zmagal je Rupar; vse kar je g. Weber predlagal, je novi Obermeister Rupar odklonil, in tako se zna zgoditi, da bo jež lisico spodrinil. Videti je bilo, da se fant od fare ni zastoj na balin ostrigel; če dosedaj ni šlo vse po sreči, je bilo krivo to, da ni mož lušta dobil.

Ponedeljek, 25. junij: Pomnožene orožniške patrulje so zasedle tovarno. Zaspani stavkajoči profesionalisti pa opazujejo to početje ter se eden drugega vprašujejo, kaj je vzrok, da uprava podjetja vidi povsod stra-

bove. Mnenja so bili, da bi jim za eventualni naskok morali orožniki posoditi karabinke, ker s figo se ne ustvarjajo revolucije in se tudi šturmati ne more. — Pričakovani štrajkbreherski niso ne z dopoldanskim in ne s popoldanskim vlakom prišli. — Ob 8. uri zvečer je bilo na celi fronti mirno. Red in mir v hiši. Lintvern je potolažen. Zaklet se je, da bo odslej jedel samo grile. Tovarna ima še vse dimnike nepoškodovane.

(Nadaljevanje sledi.)

Visoko glavo nosi prazen klas. Dnevno imamo priliko videti štrajkbreherske, ki s povešenimi glavami ko madžarski bifelni hodijo na delo. Med njimi jih je pa tudi nekaj, ki so dvignili glave, hodijo pokonci, kakor da bi za kosilo same remeljne požirali. Ni čuda, saj so dve leti študirali. Njihove glave niso kozolci za mrvo sušiti. Oni se razumejo na cajhuno in vedo, kako se mora v vinkel slepe pse na kozle polagati. — Ko se pa na večer fantovsko solnce pokaže, po vasi se razlega glas: Da ni špas, ako visoko glavo nosi prazen klas.

Razstava meščanskih šol Slovenije ob priliki držav. kongresa meščanskošolskih učiteljev v Mariboru.

Meščanska šola je šola dela. Ona je edina, ki dostojno odstopa čas manuelnemu delu. Nobena šola ne zastopa delo v toliki meri, kakor ravno meščanska. Zato lahko smelo trdimo, meščanska šola je naša šola, šola delavcev, šola obrtnikov.

V dneh od 4.—7. julija se vrši v Mariboru kongres vseh meščanskošolskih učiteljev iz cele države. Ob tej priliki prireda meščanske šole Slovenije svojo pestro razstavo. Videli bomo, v koliki meri je poseglo praktično življenje v bistvo te šole. Videli bomo, da li je ta zapostavljena šola vredna toliko brskiranja in zapostavljenosti. Videli bomo, da li je ta šola res naša, da li daje zaokroženo izobrazbo in znanje naši delavski deci in deci srednjih stanov.

Ob istem času prireda same meščanske šole Maribora svoj koncert, sestojec iz glasbenih in pevskih točk. Da li so naši otroci tudi tukaj doma? Težka naloga, na katero smo zelo radovedni glede rezultata.

Dasi so meščanske šole zelo praktične, vendar so v naši državi zapostavljene. Dasi ne ustvarjajo društvenih parazitov, kakor tudi ne umnih proletarjev, vendar odgovarjajo zahtevam življenja v večji meri kakor vsaka druga šola. Meščanske šole vsmerijo svoj naraščaj s svojim praktičnim delom in praktičnimi cilji naravnost v življenje; na dostojno

delo, ki je potrebno in koristno brez izjeme vsem; na delo, ki se ne da z nobenim drugim delom zamenjati ali nadomestiti.

Ob tej priliki se moramo spomniti tudi mariborskih meščanskih šol. Dekliške meščanske šole imajo šolski svrhi primerne stavbe, dočim je deška meščanska šola prava reva v tem oziru. Če pomislimo, da ima Maribor tri dekliske, a samo eno deško meščansko šolo, potem vemo, da manjka našim dečkom v šoli prostora. Tak drenj in taka tesnoba ne morata biti higijenični, a še manj pedagoški z ozirom na število otrok v razredu. Z ozirom na delo in trud, ki ga učiteljstvo posveča tej šoli, je vredno pristopiti sanaciji te rane. Maribor krvavo rabi še eno deško meščansko šolo. Dajte ji strehe!

Razstava, koncert in rajalni nastopi nas bodo dovolj prepričali, da to šolstvo zasluži vsestransko podporo. Vsaj tako mislim. Razstava bo nameščena v prostorih dekliske meščanske šole v Cankarjevi ulici. Posečalo se jo bo lahko v dneh od 4. do 6. julija. Koncert in rajalni nastopi se bodo predvajali v dvorani Union.

Radoznali smo na te uspehe. Pričakujemo z dobro vero dneve kongresa. V to bodite, učitelji, pozdravljeni!

Maribor.

Na deški meščanski šoli v Mariboru je vpisovanje učencev v petek in v soboto, dne 29. in 30. junija t. l., vselej od 8. do 12. ure. Radi dolžitve razredov se morajo razen novincev vpisati tudi vsi dosednji učenci, ki hočejo še nadalje posečati ta zavod. Kakor doslej se lahko vpišejo tudi sinovi onih roditeljev, ki ne stanujejo v mestu ali ki nimajo tu stalnega posla. Taki zunanji učenci pa se morajo pri glavnem

vpisovanju dne 30. in 31. avgusta izkazati, da so ali plačali šolnino 200 Din, ali pa da so bili oproščeni. Potrebno pobotnico oziroma oprostilno listino si lahko preskrbe v počitnicah.

Ravnatelj.

Celje.

Tako ne bo šlo gospodje! Celjski nemški kapitalisti so že od preobrata sem na delu, da popolnoma zaslužijo vse, kar je od njih kapitala odvisno. Tem močtem ne zadostuje, da imajo pod peto mase delavcev, ki so za-

II. Okrožni zlet DTE „Svoboda“, Studenci, dne 14. in 15. julija v Studencih.

Na plan za „Svobodo“!

Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Odbor.

posleni v tovarnah in podjetjih. V njihovi pohlepnosti po absolutni moči gredo dalje in skušajo pod raznimi pretekami spraviti pod njih vpliv tudi v duševno-moralnem oziru vse kar leze in gre. Že nekaj časa sem se je po mestu in okolici šušljalo, da delajo Nemci agitacijo za nemške šole. Te dni smo ugotovili, da se ta propaganda res vrši in prišli tudi na sled, kdo in kako ustvarja »štimumo« za nemške šole. Nemški kapitalistični mogotci, ki imajo, kakor je splošno znano, jako dobre zveze z Beogradom, si ne upajo nastopiti za nemške šole javno, kakor delamo to mi socialisti, marveč se pri tem poslu poslužujejo njihovih priganjačev, katere so znali z denarjem in boljšimi delovnimi pogoji — na škodo ostalega delavstva — pretvoriti v ponižne hlapce, ki jim služijo kot orodje v dosegu njihovih ciljev. Naše stališče glede šol je znano in ni treba, da ga na dolgo razlagamo. Kot socialisti priznavamo vsakemu pravico, da se uči in vzgaja v lastnem materinskem jeziku. A ravno tako smo odločno proti temu, da se pod pritiskom kapitalistične moči in fabriškega terorja vpliva na delavce in kmete, ki iz strahu pred izgubo koščka že itak grenkega kruha podpisujejo pod različne pretekami podtaknjene jim okrožnice in izjave. In še posebej smo proti takemu načinu agitacije radi tega, ker zna to privedi do obojestranskih šovinistično-nacionalističnih ekscesov, proti katerim bomo kot socialisti vedno nastopali, pa naj prihajajo od koderkoli. Na te pojave opozarjamo celjsko delavstvo, posebno pa naše pristase in jih pozivamo, da javijo našim organizacijam vsakega, ki hodi okoli delavstva z različnimi okrožnicami. Posebno naj naši sodruzi pazijo na one, ki pri njih nečednem poslu namigujejo na tovarniški teror, da bomo tem petelinom pravočasno stopili na prste ter preprečili nadalje teroriziranje delavstva in kmetov pod pretekami potrebe šol, športnih društev, pevskih zborov itd. Delavci naj bodo tudi pri tem na jasnem. Vse to delo celjskih nemških kapitalistov in njihovih eksponentov ni nič drugega, kot namen odtegniti delavstvo od prave poti razrednega mednarodnega boja na pot šovinistično-kapitalističnega hlapčevstva!

Fala.

Delavec Feliks Breznik, zaposlen v obratu Elektrarne Fala, se je na minulo soboto kot običajno podal po dokončanem delu v Delavsko konzumno društvo, da si nakupi hrane za idoč teden. Slučaj pa je nanesel, da so ga spotoma pritegnili delavci, ki so bili ta dan odpušteni in obhajali odhodnico, v svojo sredo in povabili na čašo mošta. Kakor izpove gostilničar, mu je vsega skupaj prodal dva vrčka mošta in da so mu peslavljalci se sodruzi ponudili čašo vina. Krogi pol osme ure so se delavci poslovili, on pa je odšel v konzumno društvo ter nakupil dobrih petnajst kg živeža in se ob osmi uri, z vrečo na rami, podal proti domu.

Koča, v kateri prebiva njegova družina, je oddaljena dobro uro hoda od Elektrarne Fala, v takozvani »Sturmovi grapi«. Izletnikom k sv. Duhu je ta grapa dobro znana, in vsakdo ve, da je pot v zelo slabem stanju. Debelo kamenje, da ne rečem skalovje, jo pokriva do vrhunca in jo večkrat križa mali potok.

Dobrih 10 minut od glavne ceste, v imenovani grapi, med drevjem, stoji njegov dom. Le nekoliko korakov od doma, pod Jurkovo žago, mu je usoda zastavila pot. Tu se je smrtonosnovarno ponesrečil, a način dosedaj še ni do dobra dognan. Najbrže mu je spodrsnilo in se je pri padcu takoj onesvestil ter nato še zadušil v vodi, kajti ležal z glavo v potoku. Drugo jutro, v nedeljo, so ga našli k maši idoč ljudje ter takoj obvestili orožniško postajo.

Sestra in žena sta se še isti dan podali v Selnico k župniku, da prijavita slučaj zaradi pogreba. Župnik, ki je že bil obveščen, ju je takoj zavrnil z besedami, da se on na noben način ne udeleži pogreba in da sploh ne dovoli cerkvenega pogreba, ker je bil pokojni velik grešnik in ker je živel že 15 let v divjem zakonu.

Tudi nadaljne intervencije sodrugov in zaupnikov niso nič zalegle. Gospod je vztrajal pri svojem. Delavci so nato takoj odločili, da se korporativno udeležijo pogreba in četudi so vsi »kristjani«, niso mogli najti dovolj hudih besed obsodbe.

Med sprevedom se je zopet interveniralo in to na ljubo članom družine, da naj blagoslovi vsaj krsto. Povedalo se je župniku, da se nikakor ne strinja njegova naloga z njegovo trdovratnostjo, še manj pa s krščansko ljubeznijo, po kateri naj pri mrtvem človeku prenehajo vse strasti. Povedali so mu, da celotni dogodek vzbuja ogorčenje in čeprav ga morda vežejo cerkvene zapovedi, kljub temu lahko sprevidi, da ta dogodek cerkvi ne more delati časti in

samo kaže nezaupanje do vere. Po dolgem prerekanju in opombah z njegove strani je ponovil, da je bil pokojni velik grešnik in trdovraten brez primere, da ga je leta in leta opominjal, naj se cerkveno poroči in da mu opravi vse obrede zastoni, da ga ni hotel niti poslušati, da je sploh tista »Sturmova grapa« vsa polna grešnikov, da se sploh nikdo več ne zmeni za cerkveno poroko; vse živi v divjem zakonu. Njega, župnika, da sploh ne briga nič, kaj bodo govorili ljudje. S tem hoče samo pokazati oblast, ki jo ima cerkev nad vernikom.

Med tem pogovorom so pa prinesli krsto na cerkveni prag. Ustrašil se je menda vrst delavstva in zastave. Privolil je v to, da bo blagoslovil krsto, toda pod pogojem, da ne bo na grobu nobenih govorov in da je obvestil orožniško postajo, da je pokopališče cerkveno in da ne gre, da si se na tam posvečenem kraju izživljujejo.

Z ozirom na napeto situacijo se govori nato niso vršili, da se duhovi še bolj ne vzemirijo in da se zadosti želji sorodnikov.

Cerkveniku pa je bilo menda naročeno, da mora zakleniti cerkvena vrata, kajti ko so položili krsto pred prag, se je slišalo, kako je nekdo zaklenil vrata. Poznejše informacije so pokazale, da se je res prosilo za orožniško asistenco. Orožništvo se je pa gotovo zavedalo, da tukajšnji delavci niso nobeni razbojniki, da so govori dovoljeni, samo da se ne vnaša politika in ne žali čut religije. Od raznih strani pa je bilo slišati, da se danes vidi, kako delavstvo triumfira v solidarnosti. Padale so pa med pogovori ženske besede, da se vidi, kaj je vera in cerkev in da če bi bil kak bogataš, bi duhovščina kar plesala krogi rakve. V splošnem si je pa tukajšnji župnik gotovo pridobil na simpatijah.

Časi inkvizicije in gospodstva hierarhije so menda za nami in ves trud je zaman, ker ljudstvo spregleduje. Zato tudi parola: vera v nevarnosti. Vsakdo pa ve, da vera ni v nevarnosti, temveč moč vladanja cerkve. Saj cerkveni gosposki vera ni nič drugega, kakor sredstvo za dosego namena in le radi tega nima danes vera za njihove cilje nobene podlage več.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radiowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoni. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Vsi kupujejo obleke pri J. Trplinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Šport.

Slovenski SK »Svoboda« proti avstrijskemu delavskemu šport. klubu Villacher Athletik-Sportklub. Ob priliki proslave desetletnice »Svobode« v Beljaku se bosta srečala na zelenem polju v Beljaku (Villach) v Avstriji ljubljanski delavski športni klub SK »Svoboda« in beljaški športni klub Villacher Athletik-SK. Sodrugi delavski športni klub iz Avstrije je dober športni klub in znan delavskim športnim klubom širom Avstrije kot močan in zanesljiv klub. Zato bo ljubljanska »Svoboda« imela precej težko nalogo, ko se bo spoprijela z njim. Tekma se bo vršila ob pol 5. uri popoldne na nedeljo, dne 1. julija. Proslava SK »Svobode« je naslednja: Fugina, Zore, Novak, Boncl, Habicht, Batič, Gaberšek, Potrato, Koser, Korbar, Breznik. Upati je, da se bodo naši igralci pokazali kot dobre igralce, kar jim prav iskreno želimo. V Villach pa odidejo istočasno tudi predstavniki delavske športne podzveze »Svobode«, da se z avstrijskimi sodrugi porazgovore za nadaljne medsebojno delo za delavski šport.

Zbirajte za tiskovni sklad!

Del. pev. društ. »Enakost«, Studence, priredi dne 1. julija veliko

poletno veselico

v vseh lokalih g. Klemenšak-a v Studencih (»Bela zastava«) z raznovrstnimi zabavami. Vstopnina prosta. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejmejo. Za obilen obisk prosí odbor.

Kupim veliko množino rabljenih koles

JUSTIN GUSTINČIČ,

Maribor, Tattenbachova ulica 14.

Delikatesna trgovina

FRANC KURINČIČ

Prijeten bufet za sedeže goste. Maribor, Aleksandrova c. 31.

Ali ste že krili?

svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnem trgu št. 18

Moderni in higijenski urejeni pekarni. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

„TRATA“-MOKA

je najboljša za kuho in peko

Priznana najboljši činkvantinov zdrob, koruzno in pšenično moko dobavlja

„TRATA“ VALJČNI MLIN
ŠKOFJA LOKA, KOLODVOR